

Mr. sc. Vjenceslav Leko, dipl. ing. građ. (1939. – 2020.)

U Slavanskom Brodu je 15. travnja 2020. u 81. godini života preminuo mr. sc. Vjenceslav Leko, dipl. ing. građ., ugledni građevinski stručnjak, znanstvenik, sveučilišni predavač, praktičar i poduzetnik. Rođen je 7. prosinca 1939. u Donjim Mamićima (Općina Grude u Bosni i Hercegovini), odakle je 1941. kao dijete s roditeljima doselio u Slavonski Brod, gdje je proveo cijeli život i u kojemu je ostavio dubok profesionalni i ljudski trag, osobito u razvitku tvornice Đuro Đaković, kao vršni projektant, konstruktor, rukovoditelj i ovlaštenu revident projekata metalnih konstrukcija.

Godine 1954. upisao je Gimnaziju *Zlatko Šnajder* u Slavanskom Brodu. Nakon što je završio gimnaziju, godine 1958. upisao je Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, na kojem je 1963. u redovitome roku diplomirao na smjeru Konstrukcija. Po povratku s odsluženja vojnoga roka 1965. zaposlio se u poduzeću Đuro Đaković, prvo u RO-u Mostovna (Mostovka), u Odielju metalnih konstrukcija, gdje je radio kao samostalni projektant na složenim projektima i velikim investicijama u mostogradnji, procesnoj industriji, konstrukcijama za toplane, termoelektarne, transportne uređaje, i to na području tadašnje države i u inozemstvu. Usput je stjecao dodatna stručna znanja u proizvodnji i pripremi čeličnih konstrukcija u visokogradnji. Godine 1969. boravio je 15 dana u Velikoj Britaniji na seminaru "Proizvodnja i primjena čeličnih konstrukcija u visokogradnji" u organizaciji Ministarstva graditeljstva Velike Britanije. Iste godine bio je postavljen za voditelja tehničke pripreme u RO-u Montaža. Godine 1970. jedanaest mjeseci boravio je u gradu Mannheimu, u Njemačkoj, gdje se na obali Reine gradila termoelektarna snage 600 MW. Na tom je gradilištu s 450 radnika RO-a Montaža vodio gradnju skeleta kotla.

Od 1975. bio je na čelu te radne organizacije, poslije Radne organizacije Razvoj

u SOUR-u Đuro Đaković. Kao tehnički direktor u RO-u Institut Đuro Đaković od 1982. radio je na organizaciji i koordinaciji razvoja kakvoće. Od 1982. do 1986. bio je predsjednik Radničkog savjeta SOUR-a Đuro Đaković. Od stranih jezika govorio je njemački, a služio se i ruskim. Magistarski rad pod naslovom *Rotaciona ljska poduprta u sredini* obranio je 1984. U radu je obradio teorijski i eksperimentalni dio matematičkoga rješenja za proračun konstrukcija tipa Šator. Dobiveni rezultat primjenjuje se u inženjerskoj praksi. Na modelu načinjenome od lima debljine 0,4 mm i promjera ljske od 120 cm eksperimentalnim putem dokazao je matematički model.

Radni odnos na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Osijeku zasnovao je 1985. Tamo je radio sve do kraja 2004. kada je otišao u mirovinu. Zahvaljujući radovima, izabran je za višeg predavača na katedri iz metalnih konstrukcija, a bio je i autor brojnih sveučilišnih knjiga, priručnika i stručnih radova.

Od 1993. rješenjem Ministarstva graditeljstva postao je ovlaštenu revident za obavljanje kontrole projekata glede mehaničke otpornosti i stabilnosti metalnih i spregnutih konstrukcija.

U karijeri radio je na poslovima od konstruktora do samostalnoga projektanta na konstrukcijama za toplane i termoelektarne te transportne uređaje. U radu primjenjivao je osnovnu tehnologiju inženjera tehnologa za rješavanje određenih procesnih postrojenja. Svako postrojenje zahtijevalo je nešto novo u konstruktivnome pogledu. Najsloženiji problemi nastali su prilikom povezivanja stare betonske konstrukcije i nove čelične konstrukcije. Lekovi važniji stručni radovi jesu:

- Samostalno projektiranje građevina načinjenih u čeliku
- Razrada projektne dokumentacije za procesnu industriju kod vrlo složenih tehnologija
- Projektiranje i organizacije montaže
- Program ispitivanja i organizacija ispitivanja čeličnih konstrukcija.

Ukratko, mr. sc. Vjenceslav Leko radio je na gotovo svim vrstama čeličnih konstrukcija, od projektiranja do izvođenja. Među Lekovim ostalim stručnim radovima treba istaknuti:

- Hale za industrijske potrebe raspona do 40 m, nosivosti dizalica do 150 t i visine dizanja do 24 m
- Višekatni objekti za potrebe industrije
- Objekti društvenog standarda
- Projekti konstrukcija mosnih dizalica raspona do 40 m i nosivosti do 150 t
- Projekti konstrukcija portalnih dizalica raspona do 100 m i nosivosti do 25 t
- Lučke dizalice s krakom do 40 m i nosivosti do 20 t u vremenu 1968.-1972. godine
- Mobilne dizalice u vremenu 1982.-1986. godine
- Željeznički mostovi
- Antenski stupovi.

Nakon umirovljenja jednakim stvaralačkim žarom nastavio je do posljednjega dana raditi u obiteljskoj tvrtki *Leko biro d.o.o.*, koju je osnovao 1992.

Ostat će upamćen kao čovjek iznimne stvaralačke energije i nemirnoga kreativnog duha, vizionar koji je svoje bogato stručno znanje i iskustvo nesebično prenosio brojnim naraštajima mladih inženjera.

Već samo spominjanje prezimena Leko u Brodsko-posavskoj županiji asocira na mr. Vjenceslava Leku, čovjeka koji je uvijek isticao struku i koji se kao profesor svesrdno zalagao za to da svoje ogromno znanje prenese na mlađe kolege i kolege u cijeloj našoj županiji i šire. Ljude oko sebe uvijek je poticao na rad i kreativnost u borbi za poboljšanje standarda življenja i unapređenje inženjerske struke.

Davne 1986. kao predsjednik tadašnjega DAGIT-a Slavonski Brod uspio je organizirati Plenum graditelja Hrvatske u Slavonskom Brodu, na kojemu su se okupili graditelji iz cijele Hrvatske i ostalih dijelova tadašnje države. Tom prigodom mr. Leko uspio je organizirati i okupiti izlagače 13 poduzeća s našega područja na jako uspješnoj izložbi građevnoga materijala, a koju su posjetili ne samo sudionici Plenuma, već i cijela društveno-politička struktura toga vremena. Ta je izložba trebala označiti početak organiziranja sajma građevinarstva, koji se trebao održavati svake ili svake druge godine u Slavonskom Brodu, no inicijativa nije zaživjela zbog nezainteresiranosti tadašnje političke strukture u gradu.

Na početku ratnih zbivanja 1991. DAGIT je smanjio svoje aktivnosti pa je s vremenom prestao i djelovati. Mr. sc. Leko ni tada nije prestao raditi, već je oko sebe okupio kolege koje je poticao na to da se zajedno s njim uključe u procjenjivanje oštećenja na savskim

mostovima i ostalim građevinama na području Brodsko-posavske županije. Kao vrstan stručnjak sam je radio na procjeni oštećenja mosta preko Save u Staroj Gradiški i Slavonskom Brodu.

Nakon rata mr. sc. Leko se pun energije i entuzijazma zalagao za ponovno aktiviranje DAGIT-a, a što mu je pošlo za rukom 2002. kada je DAGIT Slavonski Brod ponovno registriran kao udruga i od tada aktivno djeluje.

Svojim autoritetom i poznanstvima mr. sc. Leko uspio je postići to da u Predsjedništvo Hrvatskog saveza građevinskih inženjera i tehničara (HSGI) za područje triju gradova Požege, Nove Gradiške i Slavonskog Broda bude izabrana osoba iz Slavonskog Broda.

Nepresušnom energijom i zalaganjem u radu DAGIT-a, hlabrenjem i animiranjem ljudi od struke, koji su također uključeni u djelovanje DAGIT-a, uspio je u tome da smo 2003. ponovno u našu županiju doveli predstavnike graditelja iz cijele Hrvatske. Tog je dana izborna skupština HSGI-a trajala dva dana, a održana je u dva grada naše županije – Novoj Gradiški i Slavonskom Brodu. Prema mišljenju svih sudionika, ocijenjena je vrlo uspješnom, a u časopisu *Građevinar* objavljeno je da su tom prigodom graditelji Hrvatske ponijeli nezaboravne dojmove iz Brodsko-posavske županije.

U razgovoru s prof. dr. sc. Draženom Aničićem, dipl. ing. građ., s Građevinskog fakulteta J.J. Strossmayer u Osijeku mr. Vjenceslav Leko došao je na ideju da se u Slavonskom Brodu organizira jednodnevni obrazovni seminar za stručnjake građevinske struke na temu *Građevinski inženjeri na putu u Europu*. Tu je ideju mr. Leko proveo u djelo pa je taj seminar održan u Slavonskom Brodu početkom prosinca 2003. Seminar je pohađalo više od 80 inženjera i tehničara građevinske struke s područja

Brodsko-posavske županije. Ni to nije bilo sve. Mr. sc. Leko nije posustajao te je sve nas članove DAGIT-a poticao na to da se organiziramo i pohađamo svaki Sabor hrvatskih graditelja. Svojim neumornim, nesebičnim, stvaralačkim i pedagoškim radom mr. sc. Leko primjer je kako stručnjak treba djelovati te nas je učio na koji način struku treba unaprijediti i staviti je na raspolaganje cjelokupnome čovječanstvu.

Na prijedlog DAGIT-a Slavonski Brod mr. Vjenceslavu Leki dodijeljeno je javno priznanje Brodsko-posavske županije u 2004. *Kovanica od zlata* za iznimna ostvarenja u području znanstvene djelatnosti te za zapažene znanstvene radove i njihovu primjenu u području graditeljstva i infrastrukture.

Kao autor knjige *Eurocod 3-1-8 – proračun spojeva, komentar s primjerima* mr. sc. Vjenceslav Leko dobio je godišnju nagradu HSGI-a za 2013. Knjiga *Eurocod 3-1-8 proračun spojeva, komentar s primjerima* obrađuje iznimno aktualnu materiju primjene novoga europskog standarda EC 1993 u svakodnevnoj inženjerskoj praksi. Ona sadrži komentare po pojedinim poglavljima iz norme i vrlo je korisna literatura za inženjere u praksi i studente građevinskih, strojarških i elektro zanimanja.

Svojim nesebičnim stvaralačkim i pedagoškim radom primjer je kako stručnjak treba djelovati i učiti, na koji način može unaprijediti struku i staviti je na raspolaganje cjelokupnome društvu, odnosno doprinositi razvitku društva u cjelini.

Smrću mr. sc. Vjenceslava Leke izgubili smo velikoga znalca, stručnjaka, kolegu i prijatelja kojega će biti teško nadomjestiti.

Hvala mu za sve što je učinio i ostavio iza sebe, a na korist svima nama.

Antun Pospišil, ing. građ.

<http://www.casopis-gradjevinar.hr/izdavastvo/>